

จดหมาย ถึงเพื่อนสมาชิก ฉบับที่ 64

64

สวัสดิ์ครับเพื่อนสมาชิก สสค.

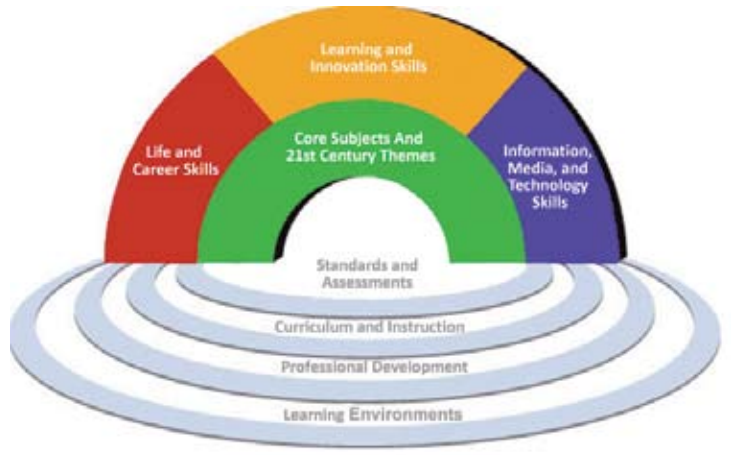
ปีนี้สากลเรียกว่าปี 2012 เดือนนี้ศตวรรษที่ 21 มาถึงหนึ่งในแปดของระยะเวลาแล้ว ในประเทศไทยเราไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับศตวรรษใหม่มากนัก แต่ในหลายประเทศเขาได้ใช้ปีเปลี่ยนผ่านสหัสวรรษ (ปี ค.ศ.2000) ในการทบทวนระบบการศึกษาและหาทางปรับทิศทางการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย

สหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจเคยภาคภูมิใจกับคุณภาพการศึกษา แม้ทุกวันนี้ในระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงที่สุดส่วนใหญ่ก็ยังมีอยู่ในประเทศนี้ แต่หลายปีที่ผ่านมามีผลประเมินว่าคนอเมริกันรุ่นใหม่กำลังถดถอยลงในด้านความรู้ความสามารถโดยเฉพาะการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา กำลังเข้าสู่วิกฤตจนมีผู้สร้างภาพยนตร์ที่ถึงสารคดีออกมาเรื่องหนึ่งชื่อว่า “รอคอยซูเปอร์แมน” (Waiting for Superman) โดยเขาเปรียบเทียบระบบการศึกษาอเมริกันกำลังแย่เหมือนโลกใกล้แตกต้องมีซูเปอร์ฮีโร่ที่เก่งที่สุดเข้ามาปกป้อง

ขบวนการกอบกู้วิกฤตการศึกษาอเมริกันส่วนหนึ่งก่อตัวขึ้นเมื่อไม่กี่ปีก่อนปีเปลี่ยนสหัสวรรษ โดยบรรดาคณะกรรมาธิการภาคธุรกิจ ภาครัฐ และองค์กรสาธารณประโยชน์ (ตัวอย่างเช่น บริษัทแอปเปิล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอลล์สตรีต นิวยอร์กนิวยอร์ก องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ เป็นต้น) เหล่านี้เขาได้รวมตัวกันและชวนกันมองไปข้างหน้า เขาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของคนอเมริกันในยุคใหม่ที่ควรจะมีสเปคอย่างไร และหากจะสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ การศึกษาจะต้องปรับตัวอย่างไร กลุ่มองค์กรดังกล่าวรวมตัวอันเป็นเครือข่ายทำงานต่อเนื่องใครทำอะไรได้ก็ทำไม่ต้องรอคำสั่งจากวอชิงตันดีซีเท่านั้น พวกเขาเรียกตนเองว่า “เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆ ว่าเครือข่าย “P21”

หัวใจของข้อเสนอของ P21 คือแนวคิดเรื่องทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) เขาอธิบายถึงการศึกษาในยุคปัจจุบันว่ามีรากฐานมาจากกระบวนโรงงานที่เกิดมาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเมื่อศตวรรษที่ 17 จึงมุ่งสร้างคนเข้าโรงงานหรือออฟฟิศ โดยให้คนเก่งรายวิชาเพื่อตอบสนองวิธีผลิตแบบแบ่งงานตามความชำนาญ (Division of Labor) แต่กลุ่ม P21 บอกว่าโลกในยุคศหัสวรรษใหม่จะไม่ใช้ระบบโรงงานอีกต่อไปแล้ว เมื่อเยาวชนเรียนจบเขาไม่จำเป็นต้องทำงานในโรงงานในประเทศของตนเองเท่านั้น แต่สามารถหาโอกาสทำงานไปได้ทั่วโลก เทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้อุปสรรคเรื่องเวลาและสถานที่ลดน้อยไป ทั้งสินค้า บริการ ทุน และคนสามารถเคลื่อนย้ายไปทั่วโลก การศึกษาที่จะเตรียมเยาวชนยุคใหม่จึงต้องปรับจาก “เรียนในห้องสี่เหลี่ยม” ไปสู่การเรียนรู้กับ “ห้องเรียนโลก”

ในโลกยุคใหม่ความรู้ใหม่เกิดขึ้นทุกวินาที ข้อมูลข่าวสารเพิ่มปริมาณขึ้นแบบทวีคูณ การเรียนในยุคใหม่จึงไม่สามารถไล่เรียนเนื้อหาวิชาได้อีกต่อไป เพราะไล่ตามเท่าไรก็ยอมจะตามเนื้อหาทั้งหมดไม่ทัน แต่เยาวชนพลเมืองโลกรุ่นใหม่จะต้องมีทักษะในการเรียนรู้แทน กล่าวคือสามารถจะค้นคว้าหาความรู้



ที่ตนเองจำเป็นต้องใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีทักษะดำรงชีวิตในโลกยุคไร้พรมแดนที่ต้องรู้เท่าทันบรรดาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่พุ่งพรวดออกมาวางตลาด รวมถึงรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารสามารถเลือกเอาที่มีประโยชน์มีสาระมาใช้กับชีวิต

P21 ได้เสนอกรอบความคิดในเรื่องการศึกษายุคศตวรรษที่ 21 ไว้ โดยแบ่งองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่จำเป็นไว้ ได้แก่ (1) วิชาการควรเรียนแบบบูรณาการ (2) ทักษะชีวิต (3) ทักษะเรียนรู้ และ (4) ทักษะเท่าทันเทคโนโลยี ทั้งนี้ระบบการศึกษาควรจะปรับตัวตามให้สอดคล้อง โดยเขาทำเป็นภาพให้ดูง่าย ๆ คล้ายกับรูปสายรุ้ง (<http://www.p21.org/overview>)

กลุ่มทักษะที่เป็นตัวรังสรรค์ตามากที่สุดเรียกว่า 4C อันหมายถึงทักษะสี่ประการในการเรียนรู้หรือตามโลกให้ทัน ได้แก่ (1) Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, (2) Communication - การสื่อสาร (3) Collaboration - การร่วมมือ และ (4) Creativity - ความคิดสร้างสรรค์

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช อดีตคณบดีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาเรื่องข้างต้นจนแตกฉาน โดยท่านได้เขียนลงบล็อก gotoknow.org อยู่เป็นประจำ รวมถึงได้เขียนหนังสือออกมาชื่อว่า **วิถีสร้างการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21** สสค.เองได้เริ่มเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวให้แก่ครูสอนดีในเวทีพัฒนาทักษะไอซีทีที่จำนวนมากกว่า 500 คนแล้ว สมาชิกสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมและดาวน์โหลดข้อมูลได้จากเว็บไซต์ OLF.or.th

สมาชิกเริ่มติดตามวงเสวนาคณะหมอบระเวศ วะสี ที่สสค.จัดเป็นประจำทุกต้นเดือนกันมากขึ้นๆ ในคราวต่อไปจะเป็นเรื่องกรณีตัวอย่างการดูแลเด็กเยาวชนด้วยโอกาส กำหนดวันที่ 3 กรกฎาคม 2555 เวลา 13:00 น. เป็นต้นไป โดยติดตามได้ทางเว็บไซต์และทางวิทยุชุมชน (ตรวจสอบคลื่นใกล้บ้านจาก OLF.or.th)



สุภกร บัวสาย
@supakomOLF
20 มิถุนายน 2555

